

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ**

Державний біотехнологічний університет

**Факультет менеджменту,
адміністрування та права**

Кафедра педагогіки та психології

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ПО ОРГАНІЗАЦІЇ ТА
ПЛАНУВАННЮ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
СТУДЕНТІВ
З ДИСЦИПЛІНИ «ПОРІВНЯЛЬНА
ПЕДАГОГІКА»
ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ПЕРШОГО
(БАКАЛАВРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

спеціальність *015 «Професійна освіта»*
(015.37 Аграрне виробництво, переробка
сільськогосподарської продукції та харчові технології)
форми навчання *денна та заочна*

Харків, 2022

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ПО ОРГАНІЗАЦІЇ ТА
ПЛАНУВАННЮ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
СТУДЕНТІВ
З ДИСЦИПЛІНИ «ПОРІВНЯЛЬНА
ПЕДАГОГІКА»
ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ПЕРШОГО
(БАКАЛАВРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

спеціальність *015 «Професійна освіта»*
(015.37 Аграрне виробництво, переробка
сільськогосподарської продукції та харчові технології)
форми навчання *денна та заочна*

**Затверджено
рішенням Науково-методичної
ради факультету
МАП ДБТУ
Протокол № 2
від 23.02.2022р**

Харків 2022

УДК 159:9

Порівняльна педагогіка: методичні вказівки по організації та плануванню самостійної роботи студентів для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальності 015 «Професійна освіта» (015.37 Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології), денної та заочної форми навчання; упоряд. Є.Л. Скворчевська – Харків: ДБТУ, 2022. – 25 с.

В методичних вказівках міститься план виконання самостійних завдань, питання до перевірки та список літератури.

Відповідальний за випуск: к.псих.н., доцент Скворчевська Є.Л.

Схвалено і рекомендовано до друку науково-методичною радою факультету менеджменту, адміністрування та права ДБТУ (протокол №2 від 23.02.2022)

© Є.Л. Скворчевська Є.Л.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ПО ОРГАНІЗАЦІЇ ТА
ПЛАНУВАННЮ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
СТУДЕНТІВ
З ДИСЦИПЛІНИ «ПОРІВНЯЛЬНА
ПЕДАГОГІКА»
ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ПЕРШОГО
(БАКАЛАВРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ
спеціальності 015 «Професійна освіта» (015.37 Аграрне
виробництво, переробка сільськогосподарської продукції
та харчові технології),
денної та заочної форми навчання.
Упорядник**

Скворчевська Є.Л.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	6
Питання для самостійної роботи студентів...	10
Рекомендації по написанню рефератів.....	11
Теми рефератів.....	14
Запитання до заліку.....	16
Запитання до іспиту.....	18
Список рекомендованої літератури.....	21

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Введення модульної системи організації навчального процесу приводить до скорочення аудиторного навантаження студентів і зростання обсягу самостійної роботи, що збільшує значимість поточного контролю знань студентів, у тому числі з використанням письмових робіт, есе, рефератів, тестів тощо.

У зв'язку з цим одне з основних завдань навчального процесу сьогодення — навчити студентів працювати самостійно. Виконання самостійних завдань допомагає студентам поетапно включитися в навчальну, а згодом у наукову роботу, що сприяє формуванню творчих здібностей і творчого ставлення до своєї професії. Навчити учитися — це значить розвинути здатності і потреби до самостійної творчості, повсякденної і планомірної роботи над підручниками, навчальними посібниками, періодичною літературою, активної участі в науковій праці.

Самостійна робота студентів традиційно поділяється на аудиторну самостійну роботу, що забезпечує підготовку до поточних аудиторних занять, і позааудиторну (кваліфікаційну) роботу, яка передбачає практичне застосування отриманих знань, вмінь, навичок.

Всі види самостійних робіт, починаючи з найпростіших, таких як контрольна робота, доповідь, реферат, і закінчуючи складнішими — курсова, дипломна робота, наукова стаття; магістерська робота є однією з форм звітності і контролю знань студентів. Це творче осмислення відповідної наукової думки, літератури, засіб вивчення навчальних дисциплін, підвищення теоретичного і методичного рівня професійних знань.

Самостійна робота студентів — спланована, пізнавальна, організаційно і методично спрямована особиста діяльність без безпосередньої допомоги викладача. Самостійна навчальна діяльність студентів повинна містити певні елементи на занятті і продовжуватися після цього.

Неабияке значення в самостійній навчальній діяльності студентів відіграє вільний вибір теми, форми і часу виконання роботи. Тому в системі самостійного навчання важливе місце належить творчим завданням: доповіді, огляди тощо. Ці завдання охоплюють широкий діапазон матеріалів від огляду літератури, до наукових розробок з досліджуваної теми.

У педагогічній практиці використовуються різноманітні прийоми організації самостійної діяльності студентів:

1. організація роботи з навчальними матеріалами;
2. збирання (накопичення) матеріалу з досліджуваної теми;
3. організація студентів на підготовку і написання реферату з дисципліни;
4. спрямування роботи студентів із конспектом-схемою, розробленим викладачем;
5. аналіз порівняльного і досліджуваного матеріалів;
6. організація виконання індивідуальних завдань;
7. розв'язування завдань за темами;
8. організація і проведення виступів студентів з рефератом на лекції або семінарі.

Лише така праця привчає студентів до постійної і активної розумової діяльності як в аудиторії, так і поза нею.

Основні організаційні напрями виконання самостійної роботи студентів доцільно розділити на етапи:

1. планування викладачем кількості годин самостійного вивчення з відповідних тем, розроблення змісту і характеру самостійних завдань, дотримуючись таких вимог:
2. виконувана самостійна робота повинна спрямовуватися на досягнення основних навчально-виховних завдань;

3. самостійне навчання має бути систематичним і систематизованим у контексті навчальних занять;

4. самостійне навчання повинно бути доступним і можливим.

На лекціях, семінарських, практичних заняттях й індивідуальних консультаціях формулюються завдання для самостійного опрацювання, проводиться інструктаж щодо їх виконання.

Контроль та корекція результатів самостійного вивчення матеріалу здійснюються при виконанні тестових завдань, потім на семінарських заняттях, під час складання іспитів.

Методичні рекомендації призначені для організації самостійної роботи студентів денної форми навчання для спеціальності 015 «Професійна освіта» (015.37 Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології) з дисципліни «Порівняльна педагогіка».

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна ф. н.
<i>Змістовий модуль 1. Порівняльна педагогіка як галузь педагогічної науки та навчальна дисципліна</i>		
<i>Змістовий модуль 2. Тенденції розвитку освіти в сучасному світі</i>		
1.	Скласти таблицю щодо завдань порівняльної педагогіки, визначити їх зміст.	6
2.	Проаналізувати та зробити аналіз системи освіти у Великобританії.	6
3.	Проаналізувати та зробити аналіз системи освіти в США.	6
4.	Проаналізувати та зробити аналіз системи освіти в Китаї.	6
5.	Проаналізувати та зробити аналіз системи освіти в Японії.	6
6.	Проаналізувати та зробити аналіз системи освіти у Франції.	10

7.	Проаналізувати та зробити аналіз системи освіти в Німеччині.	10
8.	Проаналізувати та зробити аналіз системи освіти в Нідерландах.	10
Разом за модулем 1 (5 семестр)		60
<i>Змістовій модуль 3. Загальна характеристика суперечностей і перспектив розвитку освітніх систем у сучасному світі</i>		
9.	Проаналізувати та зробити аналіз системи освіти в Данії.	4
10.	Проаналізувати та зробити аналіз системи освіти в Голландії.	4
11.	Проаналізувати та зробити аналіз системи освіти в Латвії.	4
12.	Проаналізувати та зробити аналіз системи освіти в Польщі.	2
13.	Проаналізувати та зробити аналіз системи освіти в Італії.	4
14.	Проаналізувати та зробити аналіз системи освіти в Індії.	2
Разом за модулем 2 (6 семестр)		20
Усього годин		80

РЕКОМЕНДАЦІЇ ПО НАПИСАННЮ РЕФЕРАТІВ

Реферат – це стислий письмовий виклад наукової інформації по конкретній темі – виклад, в якому виражається і відношення до цієї інформації, її оцінка. Реферат є оглядовим (за декількома джерелами - книгами, главами, статтями). Реферат, як правило, викладається своїми словами. Точні визначення і цитати вводяться лише особливо значущі і ті, проти змісту яких референт (укладач реферату) заперечує. План реферату визначається дослідником. Але в реферативній роботі бажано мати наступні компоненти (частини):

1. короткі відомості про автора реферованого матеріалу (якщо це диктується темою реферату);
2. стислий, але досить повний і точний виклад суті науковій інформації по темі (головна частина реферату);
3. зауваження, узагальнення, виводи референта про викладену інформацію, її значення.

Написаний реферат стає основою для усного повідомлення.

Після того, як студент вивчив наукову літературу по темі, систематизував отриману інформацію, слід приступити до роботи над

рефератом. Композиційна структура реферату включає наступні основні елементи:

1. титульний аркуш,
2. зміст,
3. вступ,
4. основну частину,
5. висновок,
6. бібліографічний список використаної літератури.

Титульний аркуш є першою сторінкою реферату і заповнюється строго за зразком.

Після титульного аркуша поміщається зміст, в якому приводяться усі заголовки реферату і вказуються сторінки, з яких вони починаються.

Далі слідує вступ, в якому обґрунтовується актуальність вибраної теми, приводиться короткий огляд літератури, викладається мета роботи і зміст поставлених завдань, формулюються об'єкт і предмет дослідження.

У основній частині реферату розкривається ця тема.

Реферат закінчується завершальною частиною, яка так і називається «Висновок», що становить підсумкові результати.

Після висновку прийнято поміщати бібліографічний список використаної літератури. Цей список складає одну з істотних

частин реферату і відбиває самостійну творчу роботу студента. Кожне включене в такий список джерело повинне мати віддзеркалення в тексті реферату. Якщо її автор робить посилання на які-небудь запозичені факти або цитує роботи інших авторів, то він повинен обов'язково вказати в підрядковому посиланні, звідки узяті приведені матеріали. Не слід включати в бібліографічний список ті роботи, на які немає посилань в тексті реферату і які фактично не були використані. Не рекомендується включати в цей список енциклопедії, довідники, газети.

Структура реферату: титульна сторінка, зміст, вступ (1 сторінка), основна частина (8 сторінок), висновки (1 сторінка), список використаних джерел 5-10 джерел (не пізніше 2010 року).

ТЕМИ ДЛЯ РЕФЕРАТІВ (5 семестр)

1. Розвиток порівняльної педагогіки в ХХ столітті.
2. Порівняльна педагогіка в системі сучасного наукового знання.
3. Концепції порівняльної педагогіки та їх вплив на сучасну практику освіти.
4. Порівняльна педагогіка в Республіці Білорусь.
5. Проблеми освіти в сучасному світі.
6. Управління системою освіти: сучасні підходи.

7. Основні напрямки розвитку освіти в світі на рубежі ХХ і ХХІ ст.
8. Досвід використання технологій дистанційного навчання в середній та вищій школі (на прикладі однієї або декількох країн).
9. Шкільні реформи 90-х рр. ХХ ст. в індустриально розвинених країнах Заходу: уроки і результати.
10. Поіскі нової моделі шкільної освіти за кордоном.
11. Розробка стандартів в галузі шкільної освіти: зарубіжний досвід.
12. Педагогі про сучасну школу.
13. Діфференціація навчання в середній школі: порівняльний аналіз світового досвіду.
14. Проблема оцінки освітніх досягнень школярів в середній школі.

ТЕМИ ДЛЯ РЕФЕРАТИВ (6 семестр)

1. Реформи гімназичного і ліцейського освіти в Європі в кінці ХХ ст.
2. Проблеми розвитку академічної школи в Європі.
3. Облік зарубіжного досвіду в діяльності російських і білоруських гімназій і ліцеїв.
4. Характеристика приватної школи однією з країн (за вибором).
5. Приватна освіта: плюси і мінуси.
6. Сучасні зарубіжні концепції шкільного виховання.

7. Пріоритети шкільного виховання: аналіз сучасних підходів.
8. полікультурна виховання: концепція, зміст, форми і методи.
9. Громадянське виховання в зарубіжній школі: зміст, форми і методи.
10. Екологічне виховання учнів (на прикладі однієї або декількох країн).

ЗАПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ ТЕМИ ДЛЯ РЕФЕРАТІВ (5 семестр)

1. Дайте визначення та характеристику поняття «порівняльна педагогіка». Охарактеризувати об'єкт, предмет та завдання порівняльної педагогіки.
2. Визначте основні функції порівняльної педагогіки.
3. Визначте внутрішньопедагогічні та міжгалузеві зв'язки порівняльної педагогіки.
4. Опишіть та порівняйте методи порівняльно-педагогічних досліджень. Назвіть позитивні та негативні сторони кожного з методів.
5. Опишіть етапи розвитку порівняльної педагогіки в радянські часи.
6. Історичні етапи розвитку порівняльної педагогіки (За А.А. Сбруєвою).

7. Охарактеризуйте внесок українських компаративістів у дослідження з порівняльної педагогіки.
8. У чому полягає внесок у розвиток порівняльної педагогіки О.Ф. Музиченко?
9. У чому полягає внесок у розвиток порівняльної педагогіки С.А. Ананьїна?
10. У чому полягає внесок у розвиток порівняльної педагогіки Я.Ф. Чепіги (Зеленкевич)?
11. Охарактеризуйте особливості порівняльної педагогіки в Росії 19 ст. та Радянському Союзі.
12. Охарактеризуйте розвиток порівняльної педагогіки в суверенній Україні.
13. Дайте визначення поняття «освітній простір». У чому його зміст?
14. Опишіть загальні тенденції у світовому освітньому просторі на початку 20 ст.
15. Опишіть типи регіонів за ознаками взаємного зближення та взаємодії їх освітніх систем (А.П. Ліферов).
16. Дайте визначення поняття «глобалізація». У чому його суть?
17. Охарактеризуйте глобалізацію у макроекономічній та економічній складовій.
18. Охарактеризуйте глобалізацію у макрополітичній та соціально-політичній складовій.

19. Охарактеризуйте глобалізацію у соціальній та демографічній складовій.
20. Охарактеризуйте глобалізацію у інформаційно-технологічній, макроосвітній, соціально-освітній, професійно-освітній складовій.
21. Сутність Болонського процесу та участь у ньому України.
22. Загальна характеристика системи освіти в зарубіжних країнах (порівняльно-порівняльний аналіз) на сучасному етапі.
23. Опис і аналіз системи освіти у Великій Британії.
24. Опис і аналіз системи освіти в США.
25. Опис і аналіз системи освіти у Франції.
26. Опис і аналіз системи освіти в Німеччині.
27. Опис і аналіз системи освіти в Китаї.
28. Опис і аналіз сучасної системи освіти в Україні.
29. Загальне та особливе в системах освіти різних країн.
30. Сучасні моделі дошкільної освіти за кордоном.

ЗАПИТАННЯ ДО ІСПИТУ (6 семестр)

1. Охарактеризуйте етапи розвитку освіти в кінці ХХ століття
2. Охарактеризуйте тенденції розвитку освіти в кінці ХХ ст.
3. Опишіть суть керування освітою і її фінансування у країнах Європи, на прикладі Великобританії.
4. Опишіть суть керування освітою і її фінансування у країнах Європи, на прикладі Німеччини.
5. Опишіть суть керування освітою і її фінансування у країнах Європи, на прикладі Японії.
6. Опишіть суть керування освітою і її фінансування у країнах Європи, на прикладі Франції.
7. Опишіть особливості інклюзивної освіти в США.
8. Опишіть особливості інклюзивної освіти в Англії.
9. Опишіть особливості інклюзивної освіти в Австралії.
10. Опишіть особливості інклюзивної освіти в Німеччині.
11. Опишіть особливості інклюзивної освіти в Японії.

12. Опишіть особливості інклюзивної освіти в Китаї.
13. Опишіть особливості інклюзивної освіти в Італії.
14. Опишіть основні етапи освіти в США.
15. Опишіть особливості світи в Японії.
16. Охарактеризуйте освіту у Великобританії.
17. Опишіть особливості світи в Китаї.
18. Опишіть особливості світи в Нідерландах.
19. Опишіть особливості світи в Греції.
20. Опишіть особливості світи в Італії.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Азитова Г.Ш., Краснова М.Н. Особенности системы образования в Китае // Современные проблемы науки и образования. – 2017. – № 5. URL: <http://www.science-education.ru/ru/article/view?id=26953> (дата обращения: 30.10.2020).
2. Бок Д. Университеты и будущее Америки / Д. Бок. – М., 1993. – С. 37–56.
3. Боровская Н.Е. Очерк истории школы и педагогической мысли в Китае. М.: Институт дальнего востока РАН, 2002. – 270 с.
4. Василюк А. Нариси з порівняльної педагогіки : навч. посіб. [для студ. вищих пед. закл. освіти] / Алла Василюк, Костянтин Корсак, Наталія Яковець. – Ніжин : РВВ НДПУ, 2002. – 119 с.
5. Василюк А. Сучасні освітні системи : посіб. для самост. роботи студ. / Алла Василюк, Ришард Пахоцінський, Наталія Яковець. – Ніжин : РВВ НДПУ, 2002. – 139 с.
6. Воскресенская, Н. М. Реформа школьного образования в Великобритании / Н. М. Воскресенская. – Советская педагогика, 1991, № 8. С.134-140.

7. Вульфсон Б. Л. Сравнительная педагогика / Б. Л. Вульфсон, З. А. Малькова. – М., 1996. – 150 с.
8. Галус О. М. Порівняльна педагогіка : навч. посіб. / Галус О. М., Шапошнікова Л. М. – К. : Вища школа, 2006. – 215 с.
9. Джури́нский А. Н. Модернизация образования и воспитания в США / А. Н. Джури́нский. – М., 2000. – 150 с.
10. Джури́нский А. Н. Развитие образования в современном мире / А. Н. Джури́нский. – М., 1999. – С. 32–42.
11. Джури́нский А. Н. Сравнительная педагогика : учеб. пособие для студ. сред. и высш. пед. учеб. завед. / А. Н. Джури́нский. – М. : Академия, 1998. – 176 с. Журнал «Порівняльно-педагогічні студії» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://journals.urau.ua/index.php/2306-5532>.
12. Капранова В. А. Сравнительная педагогика. Школа и образование за рубежом : учеб. пособие / В. А. Капранова. – Минск : Новое знание, 2004. – 222 с.
13. Крищук Б. Робоча програма з навчальної дисципліни «Порівняльна педагогіка» для студентів з галузі знань 0101 «Педагогічна освіта», напряму підготовки 6.010102 «Початкова освіта» / Б. Крищук. – Хмельницький : ХГПА, 2012. – 27 с.

14. Малькова З. А. Двенадцатилетняя американская школа: организация и особенности учебно-воспитательной деятельности, их результаты / З. А. Малькова. – М., 2000. – 180 с.
15. Науковий журнал «Порівняльна професійна педагогіка» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://khnu.km.ua/angl/j/>.
16. Пономарьова Г.Ф., Семенова М.О. Порівняльна педагогіка: Навчальний посібник. – Харків: Ексклюзив, 2014. – 424 с.
17. Порівняльна педагогіка : навч. посіб. / [І. М. Богданова, Н. І. Дідусь, З. Н. Курлянд, М. Ф. Ломонова, О. С. Цокур, Н. А. Шевченко, О. М. Яцій]. – Одеса : ПДПУ ім.К.Д.Ушинського, 2000. – 164 с.
18. Сбруєва А.А. Порівняльна педагогіка: Навчальний посібник. – Суми: Редакційно-видавничий відділ СДПУ, 1999. – 300 с.
19. Северцев В. А. Аккредитация учебных заведений. Опыт США / В. А. Северцев, Б. Д. Чашихин. – М., 1993. – С. 32–35.
20. Троцко Г.В. Курс лекцій з порівняльної педагогіки / Издательство: ХНПУ им. Г.С. Сковороды. 2007. – 264 с.

Додаткова

1. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи : підруч. за модульно-рейтинговою системою навчання. – 2-ге вид. / С. С.

Вітвицька. – К. : Центр навчальної літератури, 2011. – 384 с.

2. Волкова Н. П. Педагогіка вищої школи : посіб. для студ. вищих навчальних закладів / Н. П. Волкова. – К. : Видавничий центр «Академія», 2001. – 576 с.

3. Кайдалова Л. Г. Педагогічна майстерність викладача : навч. посіб. / Л. Г. Кайдалова, Н. Б. Щокіна, Т. Ю. Вахрушева. – Х. : НФаУ, 2009. – 140 с.

4. Кузьминський А. І. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / А. І. Кузьминський. – К. : Знання, 2006. – 456 с.

5. Лекції з педагогіки вищої школи : навч. посіб. / за ред. В. І. Лозової. – 2-е вид., доп. і випр. – Х. : «ОВС», 2010. – 480 с.

6. Лутаєва Т. В. Педагогіка та методика викладання у вищій школі : метод. рек. для магістрантів спец. 8.12010007 «Лабораторна діагностика» / Т. В. Лутаєва. – Х. : НФаУ, 2014. – 68 с.

7. Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі : навч. посіб. / В. М. Нагаєв. – К. : Центр навчальної літератури, 2007. – 232 с

Інформаційні ресурси

1. <http://www.ped.vslovar.ru/757.html>
сравнительная педагогика – визуальный словарь.

2. <http://www.profile-edu.ru> современная школа и педагогика за рубежом
http://www.ipkpro.aanet.ru/ipk_tehn.html.
3. Современные педагогические технологии
<http://www.psylist.net/pedagogika/inovacii.htm>.
4. Педагогические технологии и инновации
<http://www.osvita.org.ua> Освітній портал .